

CULTURA

LITERATURA. L'AUGE DE LA NOVEL·LA NEGRA EUROPEA ARRIBA AL LLIBRE DE BUTXACA EN CATALÀ

EL CRIM conquereix les llibreries

Teresa Solana, Jaume Fuster i Andreu Martín són alguns dels autors comercialitzats a preus populars. El Grup 62 ressuscita la marca La Cua de Palla per redifondre clàssics del 'hard boiled'. Alpha Decay proposa un volum col·lectiu de relats inspirats en assassinats reals comesos a Barcelona

Text: Ignasi Franch Foto: Ivan G. Costa

La novel·la negra, especialment la produïda a Europa, viu un moment dolç. La difusió massiva de diversos autors (com són Camilleri, Mankell i Larsson) ha contribuït a fixar aquest gènere com un valor segur: «La novel·la negra, com tots els gèneres, ha tingut alts i baixos al llarg del temps, però Edicions 62 ha mostrat quasi des del primer dia una ambició de cuidar-lo que no ha abandonat mai. Potser perquè a la casa els editors de més pes l'han estimat. L'únic que varia és l'atenció que els mitjans presten a aquestes iniciatives. Per exemple, «en una anterior col·lecció de butxaca vam introduir sis títols de P. D. James perquè la novel·la de misteri tornés a tenir una presència normalitzada en aquest format i en català», explica l'editor i poeta Jordi Cornudella, de Labutxaca.

En aquesta conjuntura d'auge dels crims de paper, semblen detectar-se esforços renovats per fer sinèrgies amb l'emergent sector d'edició a preu reduït. Així s'entén que Labutxaca es proposi recuperar títols de la mítica col·lecció La Cua de Palla, o que doni nova vida a obres d'autors nacionals com ara *Un crim imperfecte*, *Tarda, sessió contínua*, 3.45 i, aviat, *De tot cor*.

Un crim imperfecte, de Teresa Solana, és una entretingudíssima novel·la que combina un crim a la zona alta i els nuclis de poder de la capital catalana. Els seus protagonistes són dos curiosos investigadors semiaccidentals, de personalitats oposades tot i tractar-se de germans bessons. Traduïda a diversos idiomes, és una aposta segura per als aficionats al gènere, i molt accessible per a aquells que no ho siguin gràcies als tocs d'humor i a un afortunat entramat dramàtic. La fusteriana *Tarda, sessió contínua*, 3.45, és un treball essencial dins la tradició catalana, a més d'un homenatge al món del *noir*. I a un altre especialista, Andreu Martín, es deu *De tot cor*, que esguarda el món d'oripells i

PER A ANDREU MARTÍN,
«SEMBLA QUE ELS EDITORS HAN PERDUT UNA MICA DE PEU DURANT AQUEST RESSORGIMENT»

El bon moment de la ficció criminal es reflecteix a les lleixes dels punts de venda.

somnis trencats de la premsa rosa. L'autor combina el retrat d'un món en ell mateix caricaturesc amb pinzellades de *pathos* ofertes per un malvat que, abans de botxí, va ser víctima.

«Naturalment estic molt content d'aquesta reedició», comenta Martín, l'autor més constant de novel·la negra en català, «perquè sóc un absolut defensor del format. I la ficció policíaca hi està totalment agermanada, perquè si compleix l'objectiu de ser una lectura irresistible ha d'estar editada de manera que pugui dur-se a sobre i llegir-se a qualsevol lloc». Una de les veus més autoritzades quan es tracta de ficcions criminals, Paco Camarasa (cap visible de la llibreria barcelonina Negra y Criminal, i incansable divulgador), va encara més enllà: «Per mi, un país sense col·leccions de butxaca fortes té una cultura coixa».

A la pregunta de si ha detectat una bona acollida dels títols que

s'han comercialitzat, Camarasa respon sobre les dificultats de valorar-ne el funcionament a curt termini: «L'edició de butxaca és un *totum revolutum*, i no s'identifica fàcilment què funciona millor i què ho fa pitjor. Tampoc sol significar grans augments de vendes, però té el punt enormement positiu de facilitar una continuïtat: els títols es perden una mica entre tota l'oferta, però aguanten molt més temps a les llibreries. Crec que la resposta és bona i que cal continuar».

OCASIÓ PERDUDA?

No tot és optimisme i bones paraules. A parer d'Andreu Martín, «sembla com si els editors catalans haguessin perdut una mica de peu durant aquest ressorgiment de la novel·la negra. I és una llàstima, perquè històricament havien estat més agosarats i llançats. No sé si s'opta per l'aposta segura, però hi ha coses

per publicar d'una originalitat tremenda, com ara *El poder del perro*, de Don Winslow».

Per a l'autor de *Prótesis*, Catalunya està perdent un cert rol de locomotora negra a l'Estat: «S'ha de tenir en compte que Catalunya ha estat tradicionalment pionera en la difusió del gènere. La Cua de Palla va descobrir-nos gent com Patricia Highsmith abans que ho fessin els editors en castellà. El de Jaume Fuster amb *De mica en mica s'omple la pica* va ser un treball també iniciàtic. I en els anys del *boom*, Vázquez Montalbán i molta més gent es van posar al capdavant, també amb una col·lecció, La Negra, que va promoure molts autors del país».

Convidem Paco Camarasa que ens proposi un recorregut per la novel·la negra catalana en uns pocs títols que, a parer seu, hagin de ser recuperats en format de butxaca. I s'hi atreveix: «Crec que

el *Joc brut* de Pedroló s'hauria de recuperar en butxaca de manera normal, i no en l'edició per a escolars que ara circula. *La biblia valenciana* de Rafael Tasis es pot aconseguir a 3 i 4, però seria maco que també es difongués en edició popular. I hi hauria d'haver més Jaume Fuster; evidentment. També esmentaria la primera detectiu en català, a càrrec de Maria Antònia Oliver: *Antípodes*, per exemple. I algun títol de Jordi de Manuel, com *L'olor de la pluja*».

Cornudella, però, és prudent a l'hora de parlar de noves incorporacions al catàleg de Labutxaca, perquè «la recuperació de títols nacionals és una mica delicada. Llibres com ara *Tarda, sessió contínua*, 3.45, solen tenir lectors reconduïts per la via escolar. Quan detectem obres que tenen aquest públic principalment o exclusiva, sovint els deriven a Educació 62 o Les Eines, com ha estat el cas de *Joc brut*, *De mica en mica s'om-*

Tarda, sessió
contínua, 3,45
Jaume Fuster

Fuster és una figura cabdal del gènere.

ple la pica i *Trajecte final*. Altres vegades, però, els incoem a Labutxaca sense afegits. Fins i tot hem arribat a editar llibres en totes dues col·leccions alhora, però hem de tenir força clar que té dos públics diferenciats i amb tendència a ser excloents», explica.

Per als aficionats al gènere, però, sol ser empipador haver d'accedir als clàssics en productes pensats per a escolars, encara que siguin edicions íntegres. L'editor es mostra comprensiu amb aquest rebuig, però ofereix arguments: «La veritat és que a mi tampoc em fa especial il·lusió, però aquesta és una aposta estratègica perquè lectors joves, a partir d'aquestes edicions, vagin

PER A LA INDÚSTRIA, LA VIABILITAT DE MOLTS TÍTOLS NACIONALS DEPÈN DE LA DEMANDA QUE ES GENERA A LES ESCOLES

a buscar-ne d'altres. A la llarga, voldríem que els complements s'exclouessin del volum en paper per articular-los digitalment. Però encara estem lluny d'això».

L'ALTRA BARCELONA

Alpha Decay ha editat fa poc *Matar en Barcelona*, una raresa que té més a veure amb l'auge de les mirades alternatives a la Barcelona turística que no pas amb l'esclat de la literatura policíaca. Es tracta d'un volum de relats signats per un reguitzell d'autors heterodoxos que s'han inspirat en crims reals comesos a la capital catalana. No hi ha noms reals, «per no ferir sensibilitats» però n'hi ha d'identificables.

Potser la gran sorpresa és trobar entre els signataris Francesc Serés, que, juntament amb Sabino Méndez encapçala la quota d'escriptors reconeguts. I és que, amb l'esperit *punk* del qual parlen els editors, joves periodistes *gonzo* com ara Gabriela Wiener i músics com per exemple Antonio Luque juguen amb les paraules dins un conjunt d'aires experimentals que, com aquella subcultura urbana, mostra una cert delit per la brutícia i l'abjecció. Però potser és moment també d'aprofitar per llançar un dard contra l'economia global, encara que sigui amb la ironia amb què Méndez escriu sobre la literatura i el Club Bilderberg: «Pretén aleshores que em posi a llegir Cervantes i a fer el marieta mentre la conspiració avança dia rere dia, mentre m'arabassen, em roben allò que legítimament seria meu?». ©

La col·lecció inclourà un mínim de dotze títols de mestres com Raymond Chandler (foto).

EL TERCER RETORN de La Cua de Palla

■ Amb la consolidació de Labutxaca com una col·lecció viable i dominant, arriba un nou intent de recuperar l'esperit de la mítica La Cua de Palla mitjançant la reedició de quatre títols clàssics del gènere. El disseny recorda immediatament aquella aventura editorial iniciada als anys 60, la col·lecció creada per Manuel de Pedrolo que s'ha fixat com una de les grans fetes de la lectura popular en català. Camarasa afirma que «és la mi-

llor col·lecció de novel·la negra que s'ha fet a l'Estat, sens dubte. I amb autors traduïts al català que no s'han difós en castellà».

Jordi Cornudella, del Grup 62, explica a EL TRIANGLE que l'aposta és ferma, i no s'esgota amb *La dama del llac*, *La clau de vidre*, *El carter sempre truca dues vegades* i *La bella dorment*. «D'entrada hi haurà dues tongades més de quatre títols, amb obres com ara *El falcó maltès*. Depèn de com vagin les coses, ja en tenim previstos quatre més.»

OBRES ESSENCIALS

Per als coneixedors, però, la primera selecció que vol recuperar

La Cua de Palla al segle XXI té un error de base. «Estan sortint títols que ja té tothom», es lamenta Andreu Martín, «quan dins de la col·lecció hi ha molts autors francesos a recuperar. O les primeres novel·les de John Le Carré. Però bé, els departaments comercials són els que manen, i potser estic completament equivocat». Paco Camarasa s'expressa en una línia similar, i matisa que la reedició de *La bella dorment* de Ross McDonald sí que és oportuna perquè «era difícil de trobar. Però les altres obres són més accessibles. Jo hauria seleccionat altres coses encara que hagués prioritzat el criteri comercial: coses més modernes, o títols de la segona època de La Cua que són difícils d'aconseguir».

Per a Cornudella, però, aquest *revival* no s'adreça principalment als especialistes, sinó «a un nou públic al qual ha arribat l'aurèola mítica d'una col·lecció que, segons creiem, la gent considera més aviat una selecció de grans clàssics americans. Però som conscients que la novel·la negra ha continuat, i per això oferim a Labutxaca altres títols. De moment, tenim planificades aquestes dotze obres, que potser en seran setze, de la tradició *hard boiled*. Això no vol dir que si la cosa va bé, pensem a recuperar textos com ara *Parany per a una noia*, però de moment tenim més al cap aquests nous lectors. I la possibilitat d'esmenar carències: a *El carter sempre truca dues vegades* hem restituit frases eliminades per la censura». ©

agenda
octubre

El Corte Inglés

* ÀMBITO cultural

www.elcorteingles.es

Dilluns 5,19 i 26	19.00 h. Inici del VII Taller de literatura "De la paraula al text". Amb l'ajuda de la tutora Mercedes Abad i un escriptor convidat, Ignacio Martínez de Pisón. El termini d'inscripció es va acabar el setembre.
Dimarts	6 19.00 h. Inauguració de l'exposició "Relativitat i teoria de les cordes", del pintor Jeroni Mira. Es podrà visitar fins al 22 d'octubre. 13 19.00 h. Presentació del llibre "Misterios del Mundo Antiguo", de Bartolomé Bioque. 20 19.00 h. Presentació del llibre "Vinos internacionales", de Juan Muñoz, president de l'Associació Catalana de Sommeliers, a càrrec de Nan Ferreras, directora d'estudis del CETT-UB, d'Iñaki Gorostiaga, director de l'Escola Superior d'Hosteleria de Barcelona i de Màximo Fernández, director del programa "Vivir Mejor" d'Onda Rambla. 27 19.00 h. Club del lector (Primera sessió). Escriptora convidada Maria Carme Roca i el seu llibre "Barcino".
Dimecres	7 19.00 h. Presentació del llibre "Después del cáncer de mama", del Dr. Jaume Masià, a càrrec del Dr. Jorge Planas, Director Mèdic de la Clínica Planas. 14 19.00 h. Conferència "Clau per al Creixement Humà Integral", a càrrec de la psicoterapeuta Anny Grau i del psicòleg José Antonio Alemán, del Centre de Psicoteràpia Integral de Barcelona. 21 19.00 h. Conferència "Com transformar les limitacions en salut, amor i diners", a càrrec dels coach Verena Fried i Markus Hetzmannsede. 28 19.00 h. Presentació del llibre "Silbidos de gloria", de Miguel Adrober.
Dijous	1 19.00 h. Presentació del llibre "Memorias de Heracles", d'Eduardo Pamies, a càrrec del magistrat José Antonio Somalo. 8 19.30 h. Presentació-conferència "Nous productes d'estalvi per als moments actuals: consells clars i senzills per estalviar bé avui", a càrrec del CESS, Centro de Seguros y Servicios El Corte Inglés. Inscripcions prèvies a financierosdiagonal@cess.elcorteingles.com o trucant al 934 190 834. 15 19.00 h. Presentació del llibre "Bulario de la orden del templo de Salomón", d'Antonio Galera a càrrec de l'editor Roberto Hernaiz. 22 19.00 h. Presentació del llibre "Católicos del bando rojo", del periodista Daniel Arasa a càrrec del President d'Unió Democràtica de Catalunya, Josep Antoni Duran i Lleida. 29 19.00 h. Presentació del llibre "El arte de aprender a maquillarte", de Montserrat Fajardo.
Divendres	2 19.00 h. Presentació del llibre "En clave de pasión desde Marylebone", de Maria G. Vicent a càrrec de l'escriptora Felicitas Rebaque de Lázaro i de l'assessora literària Mayte Guerrero. 9 19.00 h. Concert i presentació del disc "Back to the Road", del músic George Mileson. 16 19.00 h. Presentació del llibre "Eneagrama. Los engaños del carácter y sus antidotos", de Carmen Durán i Antonio Catalán, a càrrec de l'actriu Carme Elías. 23 19.00 h. Inauguració de l'exposició fotogràfica "El desarrollo en La Moskitia de Honduras", de l'ONG SiD Moskitia, a càrrec del missioner laic Josep Aguilà. Es podrà visitar fins al 13 de novembre. 30 19.00 h. Presentació del llibre "Yo maté a Gandhi", de Fernando Rubio Milá.
Dissabte	3, 10, 17, 24 i 31 12.30 h. Inici de l'onzena temporada dels "Dissabtes de conte" d'El Corte Inglés. El dissabte dia 3, el periodista Carles Capdevila ens presenta <i>Contes inventats a casa, de bon humor</i> . El dissabte 10, el grup Skilstuna Animació ens ofereix <i>Reciclacontes</i> . El dia 17, L'Os Mandrós protagonitza <i>Contes a dojo</i> . El dissabte 24, Beatriz Martín i <i>Contes d'estar per casa</i> . I el dia 31 <i>Made in Italy</i> , sessió bilingüe amb Marina Pallarès.

Totes les activitats se celebraran a la Sala d'Àmbit Cultural, a la 6a planta d'El Corte Inglés del Portal de l'Àngel.

Entrada gratuïta. Cabuda limitada